

Forum Standaardisatie

Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 96810
2509 JE Den Haag

www.forumstandaardisatie.nl

notitie

Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Bureau Forum Standaardisatie		
Datum:	30 maart 2018	Versie	1.0
Betreft:	Toetsing criterium 'Open standaardisatieproces' voor NLCS 4.0		

Aanleiding

De standaard NLCS 4.0 is aangemeld door het BIM Loket op 26 april 2017. Tijdens de toetsing van de standaard was het beheerproces van de standaard nog niet opgesteld, met als gevolg dat het toetsingscriterium 'Open standaardisatieproces' niet getoetst kon worden door de experts. Inmiddels is het beheerdocument opgesteld en gepubliceerd voor openbare consultatie. Dit document beschrijft de beoordeling van het toetsingscriterium 'Open standaardisatieproces'. De nummering van de (sub)vragen is gelijk aan die van het expertadvies.

Toetsingscriterium Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard zijn op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze ingericht.

- 3.2.1 Is de documentatie voor een ieder drempelvrij beschikbaar?
- 3.2.1.1 *Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van belemmeringen (zoals hoge kosten of lidmaatschapseisen)?*
Ja. Het specificatiedocument is gratis te downloaden via de website van NLCS¹. Ook niet-gebruikers kunnen de specificaties downloaden. Hiervoor moet ingelogd worden, een gebruikersaccount is gratis.
- 3.2.1.2 *Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving van de besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van belemmeringen (zoals hoge kosten of lidmaatschapseisen)?*
Nee (nog niet). Op dit moment is er nog geen vastgesteld gepubliceerd beleid met betrekking tot het versiebeheer van de NLCS. Het beheerdocument wordt naar

¹ <http://www.nlcs-gww.nl/downloads/>.

verwachting begin april 2018 vastgesteld en gepubliceerd op de website van het BIM Loket. De documentatie is vrij toegankelijk.

Datum
30 maart 2018

3.2.2 Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is?

3.2.2.1 *Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard (bijvoorbeeld patenten of licenties) onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?*

Ja. Het intellectueel eigendomsrecht is onherroepelijk en onvoorwaardelijk vrijgegeven onder de Creative Commons BY-SA 4.0-licentie.

3.2.2.2 *Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht voor (onderdelen van) de standaard onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?*

Ja. Leden van de beheercommissie tekenen bij installatie in de beheercommissie een Afstandsverklaring Intellectueel Eigendom waarmee zij afstand doen van het intellectueel eigendom.

3.2.3 Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?

3.2.3.1 *Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?*

Ja. Het BIM Loket kent drie commissies: een beheercommissie, een expertcommissie en een gebruikerscommissie. Er wordt gestreefd om met de samenstelling van de commissie de praktijk te vertegenwoordigen. Elke commissie bestaat dan ook uit een vertegenwoordiging van opdrachtgevers, aannemers, softwareleveranciers/-ontwikkelaars en ingenieurs- en adviesbureaus. Verder organiseert de gebruikerscommissie drie tot vier keer per jaar een gebruikersbijeenkomst waar de prioriteitstelling van issues ten behoeve van de releaseplanning onderdeel van uitmaakt.

3.2.3.2 *Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?*

Ja. De commissies worden dusdanig samengesteld dat alle betrokken partijen vanuit de praktijk worden vertegenwoordigd: opdrachtgevers, aannemers, softwareleveranciers/-ontwikkelaars en ingenieurs- en adviesbureaus.

3.2.3.3 *Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?*

Ja. Een belanghebbende kan bezwaar indienen tegen het beheer en de genomen besluiten van een open BIM-standaard dat in beheer is bij het BIM Loket. Bezwaren op besluiten moeten binnen vier weken na publicatie van het besluit zijn ingediend.

3.2.3.4 *Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?*

Ja. De expertcommissie en gebruikerscommissie spelen een belangrijke, inhoudelijke rol bij de doorontwikkeling van NLCS 4.0. De gebruikersorganisatie organiseert drie tot vier keer per jaar een gebruikersbijeenkomst, waarbij gebruikers worden geïnformeerd over de ontwikkeling van de standaard en gebruikers behoeften en wensen kenbaar kunnen maken.

3.2.3.5 Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?

Ja. Een keer per jaar wordt een openbare consultatie georganiseerd, waarbij gebruikers commentaar kunnen leveren op de Release Candidate van de standaard. De openbare consultatie duurt zes weken en wordt gepubliceerd op de website van het BIM Loket (www.bimloket.nl).

3.2.4 Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?

3.2.4.1 Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?

Ja. NLCS wordt beheerd door het BIM Loket, een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Het BIM Loket is een initiatief van kennisorganisaties buildingSMART chapter Benelux, CROW, Geonovum, Ketenstandaard Bouw en Installatie, SBRCurnet, STABU en de Bouw Informatie Raad (BIR). Het BIM Loket heeft als doel de implementatie van BIM in de Nederlandse bouwsector te stimuleren, door het gebruik van open BIM-standaarden te bevorderen.

3.2.4.2 Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?

Ja. De stakeholders van het BIM Loket dragen bij aan de financiering van (het onderhoud van) de standaarden.

3.2.5 Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?

3.2.5.1 Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot (versie)beheer van de standaard? Bij voorkeur is dit beleid ook beschreven in een beheerplan (met o.a. aandacht voor migratie van gebruikers)

Nee (nog niet). Het beleid met betrekking tot (versie)beheer, de beheerrichtlijn BIM Loket, is ter inzage gepubliceerd op de website van het BIM Loket. De beheerrichtlijn betreft een uniform beheerproces voor alle open BIM-standaarden die het BIM Loket in beheer heeft. Het vastgestelde beleid wordt begin april 2018 gepubliceerd op de website van het BIM Loket. Voor elke standaard wordt door de beheercommissie en de productmanager een specifiek beheerplan opgesteld.

3.2.5.2 Is de beheerdocumentatie goed vindbaar en verkrijgbaar?

Nee, aangezien de documentatie nog niet definitief is vastgesteld. Zie hiervoor paragraaf 3.2.5.1.

3.2.5.3 Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?

Ja. Commissies worden samengesteld uit leden die beschouwd worden als vertegenwoordigers van opdrachtgevers, aannemers, leveranciers/softwareontwikkelaars en ingenieurs- en adviesbureaus. De overheid kan zodoende participeren in de verschillende commissies. In de expertcommissie wordt de Nederlandse overheid in ieder geval vertegenwoordigd door Rijkswaterstaat en ProRail.

3.2.5.4 *Is de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard een goede representatie van het werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied van de standaard?*

Ja. Er wordt gestreefd om met de samenstelling van de commissie de praktijk te vertegenwoordigen. Elke commissie bestaat dan ook uit een vertegenwoordiging van opdrachtgevers, aannemers, softwareleveranciers/-ontwikkelaars en ingenieurs- en adviesbureaus.

3.2.5.5 *Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?*

Nee. Bij de ontwikkeling van de Richtlijn BIM Loket voor beheerorganisaties heeft het beheerproces van VISI als uitgangspunt gediend. In 2014 heeft CROW van het Forum Standaardisatie het predicaat 'uitstekende beheerorganisatie' voor het beheer van VISI ontvangen. Hiermee is aangetoond dat het beheerproces van de standaard dusdanig goed geregeld. Omdat het BIM Loket echter nog geen ervaring heeft opgedaan met de operationalisering van de Richtlijn wordt aangeraden om nieuwe versies van NLCS te toetsen, alvorens deze op te nemen op de lijst met open standaarden.

3.2.6 Is er adoptieondersteuning voor de standaard?

3.2.6.1 *Is er een toegankelijk aanspreekpunt of organisatie waar meer informatie over de standaard is te vinden en op te vragen is?*

Ja. Het BIM Loket is het centrale aanspreekpunt voor informatie over open BIM-standaarden. Gebruikers van open BIM-standaarden kunnen bij het BIM Loket terecht met vragen.

3.2.6.2 *Wordt er ondersteuning gegeven in de adoptie en de implementatie van de standaard?*

Ja. Vanuit het BIM Loket wordt momenteel beperkt ondersteuning gegeven in de adoptie en implementatie van NLCS. Het BIM Loket biedt een implementatiecursus voor NLCS aan. Leveranciers bieden ondersteuning aan de gebruikers.

3.2.7 Conclusie criteria 'Open standaardisatieproces'

NLCS wordt beheerd door het BIM Loket, een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Geconcludeerd wordt dat het standaardisatieproces van het BIM Loket voldoende open is: de beheerprocedures zijn goed gedocumenteerd, er is geen lidmaatschap, het besluitvormingsproces is toegankelijk voor alle belanghebbenden en dit proces doet zoveel mogelijk recht aan de verschillende belanghebbenden. Het beheerproces is open en transparant. Het intellectueel eigendomsrecht op de standaard is onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar onder de Creative Commons BY-SA 4.0-licentie. Het BIM Loket heeft nog geen ervaring met de uitvoering van het beheerproces. Dit wordt niet als een belemmering gezien, aangezien het beheerproces van VISI leidend is geweest bij het opstellen van de beheerdocumentatie van het BIM Loket. CROW heeft, als beheerder van VISI, in 2014 het predicaat 'uitstekend beheer' ontvangen voor het beheerproces van de standaard.